

ŠOLA MED VOJNAMA (1919–1938)

ŠOLSKI KOLEDAR

S poučevanjem se začne v septembru s sveto mašo in konča v mesecu juniju s tiho sveto mašo. Vmesne počitnice so bile različno dolge, na kar so vplivale vremenske razmere, različne bolezni in praznovanja.

Šolarska tiha sveta maša je bila ob začetku pouka (v septembru) in ob zaključku (junija).

Ob prejemanju svetih zakramentov (obhajilo, birma) je bilo vedno pouka prosto.

Božične počitnice so bile od 24. 12. do prvih dni januarja. Na dolžino počitnic so vplivale tudi snežne razmere.

Za velikonočne počitnice (31. 3.–7. 4.) so učenci prejeli svete zakramente.

Ob zgodovinskem dogodku SHS je bilo slovesno praznovanje združitve troimenega naroda v eno državo (december). Prirejale so se šolske proslave.

Ob 100-letnici smrti Valentina Vodnika je bilo 2. 1. 1919 slovesno praznovanje z igro.

12. 7. se je praznovalo Petrov dan.

23. 9. se je slovesno praznovalo 60-letnico smrti Antona Martina Slomška.

Semestralne počitnice so trajale od 31. 1. do 5. 2. Ob hudi in mrzli zimi so se le-te tudi podaljšale.

Narodno državni praznik Vidov dan se je praznoval 28. 6. Na ta dan se je zaključil tudi pouk. Pred tem pa je bila vedno organizirana razstava deških in ženskih ročnih del, risarskih in pismenih izdelkov. Za obletnico rojstva Nj. Vel. kralja Aleksandra 1. (17. 12.) so se izvajale različne slovesnosti, med katere sodijo prireditve in razstave.

Strossmajerjev dan se je praznovalo 4. 2. Za praznovanje so bila organizirana različna predavanja.

Državni praznik sv. Cirila in Metoda je bil pouka prost dan.

2. 12. 1921 ministrstvo predpiše pravilnik o praznovanju praznikov na šolah, ki naj bi bilo enotno.

12. 6. 1919 je ustanovljena obrtna šola za Sodražico in okolico, leta 1926 pa tudi šolska lekarna.

9. 3. 1920 se občinska pisarna, ki je bila nastanjena v šolskem poslopju v pritličju s posebnim vhodom, izseli v občinsko hišo številka 88.

Leta 1927/28 je krščanski šolski odbor naredil tlak pred šolskim poslopjem. V času božičnih počitnic so prebili steno in vzdali vrata, ki so poslej služila šolskemu odru.

SKRB ZA ZDRAVJE

Po vojni so ostale razmere neurejene. Stanje glede prehrane se je izboljšalo, občutno pa je bilo pomanjkanje pri obleki in obutvi.

Leta 1920 se na vseh šolah kraljevine SHS predstavi škodljivost alkohola.

Leta 1921 je zavladala griža, ki je zahtevala tri smrtne žrtve. Nato pa so povečale odsotnost od pouka ošpice.

30. 5. 1922 je okrajni zdravnik dr. Lužar, sanitetni referent, pregledal šolsko poslopje, vrt, obiskal dva razreda, pregledal mladini oči, zobe, premeril največjega in najmanjšega.

Leta 1922 so se morali učitelji vzdržati kajenja v učilnici, pri nadzoru na hodnikih, na šolskih vrtovih, igriščih, v navzočnosti mladine, učiteljice pa sploh na javnih prostorih. Tega leta je v. š. svet v Ljubljani opozarjal, po naročilu namestnika, na pijančevanje med državnimi uslužbenci.

5. 6. 1924 so uvedli redno cepljenje koz po okrajnem zdravniku.

27. 6. 1925 so izpeljali higienski dan. Predavali so o zdravju.

V maju in juniju leta 1930 je oviral pouk mumps.

Zdravnik Lev Mejač je 4. in 11. 6. 1932 cepil otroke zoper koze in vršil zdravniški pregled in vpis novincev. V tem letu se je začelo s sistematičnim pregledom otrok v 6., 7. in 8. razredu.

Leta 1923/24 je začel razsajati oslovski kašelj.

V šolskem letu 1934/35 je imel dr. Ivan Logar predavanje o boju proti tuberkulozi. Da bi uvedel čistočo pri otrocih, je uvedel umivanje do pasu za vse dečke.

Leta 1935/36 so gripa, mumps, angina in davica ovirale pouk. Posebno pozornost so namenili čistosti glav, zlasti pri deklicah.

NARAVNE IN DRUGE NESREČE

1924/25 –7. 4. je gorela streha na kupoli pri romarski cerkvi pri Novi Štifti. Šolarji iz okoliških vasi so izostali od pouka.

V šolskem letu 1928/29 je bil zaradi hude zime prekinjen pouk od 13. 2. do 24. 2.

30. 7. 1929 je med silno nevihto padala toča, ki je uničila njive, sadovnjake in poslopja. Le-ta je povzročila veliko škode.

»9. 10. 1934 je umrl Oče, Viteški Kralj Aleksander 1. Zedinitelj. Zadel ga je krogla zločinskega morilca, najetega in plačanega od zakletih sovražnikov. Judežev denar je deloval in na zemlji zavezniške Francije se je našlo ono strahotno mesto, na katerem je moral naš Kralj pasti od roke zločincev. Ni ga več in vse naše prizadevanje Ga ne bo prebudilo. Ohranimo mu večni spomin, predvsem pa sledimo Njegovemu zgledu in čuvajmo Jugoslavijo. Kot drugod se je tudi naša dolina ovila v črnino, ljudstvo je pokazalo v teh dneh, kako iskreno je ljubilo svojega kralja.«

ŠOLSKA KUHINJA

V šolskem letu 1934/35 se je v šolski kuhinji prehranjevalo 34 otrok. Kuhale so učenke 3. razreda. Število malic se je iz leta v leto povečevalo.

V lastni režiji so zaklali prašiča.

Petindvajsetim slabotnim učencem se je dodelilo vsakodnevno eno žlico ribjega olja.

PREDMETNIK IN POMEMBNE ODREDBE

»9. 11. 1918 vodstvo šole prejme prvi slovenski odlok.

22. 1. 1920 šolski svet v Ljubljani z ukazom prepoveduje uporabo starih šolskih spričeval z natisnjenim avstrijskim grbom.

Učitelji se morajo naučiti brati in pisati cirilico in potem v šolskem letu 1921/22 poučevati v razredih, ki jih določi minister.

Iz čitank se odstranijo vsa berila, v katerih se nahaja avstrijski duh.

27. 3. 1921 razpis podaja navodila za hospitacije šolskih voditeljev in uvršča med obvezne predmete osnovne šole srbohrvaščino in deška ročna dela. Zahteva tudi po starosti in sprejemljivosti primerna predavanja iz zemljepisa in narodne zgodovine naše države. Razpis poverjeništvu veleva, da se petje in telovadba prištevata k predmetom usposobljenostne preizkušnje, ki je obvezna za vse učitelje.

4. 8. 1921 je pouk po razpisu pokrajinske uprave na vseh državnih šolah brezplačen.

Od 22. 6. 1922 se izvajajo okrajne učiteljske konference za vse učitelje ribniško-velikolaškega okraja.

19. 6. 1923 je odlok šolskega sveta uveljavljal enotne počitnice na osnovnih in meščanskih šolah od 29. 6. do 31. 8.

20. 5. 1924 se začnejo izvajati majniški izleti za vse šolarje v okoliške kraje.

od 1. septembra 1925 dalje se je spremenil pomen številčnih ocen (pred tem je bila 1 najvišja ocena, po tem pa najnižja – kot velja še danes).

Leta 1931 je med velikonočnimi počitnicami učiteljstvo vršilo popisovanje prebivalstva, zemljišč in pridelkov v občinah Sodražica in Gora.

Decembra 1932 je izšel začasni UČNI NAČRT za višjo narodno šolo, po katerem je bilo treba preurediti pouk. UN se je obravnaval na seji učiteljskega sveta, kjer je učiteljstvo podalo svoje mnenje.

20. 1. 1933 se je šestrazredna narodna šola spremenila v sedemrazredno.

Leta 1935 se izvede prvo letovanje v Kraljevici, katerega so se udeležili štirje učenci.

30. 6. 1936 je tukajšnja šola razširjena v popolno organizirano narodno šolo, v osemrazrednico s štirimi vzporednicami.«

KROŽKI

a) šolska drevesnica

V šolskem letu 1919/20 so razdelili učencem 76 cepljenih jablan, ostala drevesca pa so prodali občanom.

b) ročna dela

Vključeni so bili dečki in deklice, katerih dela so bila razstavljena vsako leto ob zaključku pouka.

c) gospodinjski tečaj

Vodila ga je učiteljica Olga Vodopivec (od leta 1928).

d) tečaj za pletarstvo in krasilno tehniko

Vodil ga je upravitelj Stanko Vodopivec (od leta 1928).